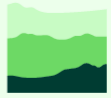

08/12/2022

Valstybinė
miškų tarnyba

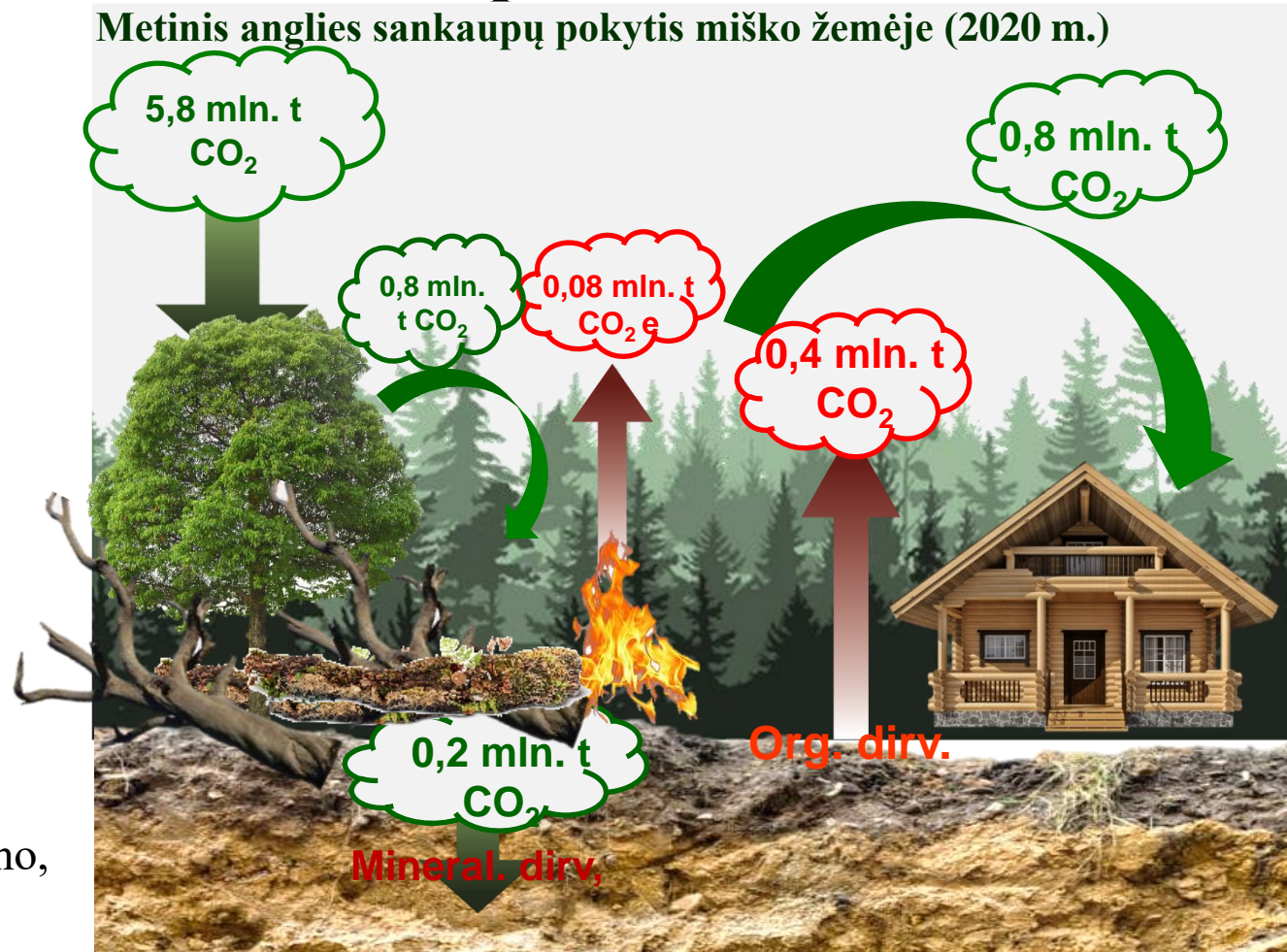
Dirvožemių normatyvų naudojimas Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriaus šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitoje

---

Linas Politika, vyriausiasis specialistas

ŽNŽNKM sektoriaus ŠESD apskaitos schema

- Gyva biomasė:
  - Antžeminė
  - Požeminė
- Negyva organinė medžiaga:
  - Sausuoliai
  - Kelmai (po kirtimo)
  - Miško paklotė/nuokritos
- **Dirvožemis:**
  - **Mineralinis**
  - **Organinis**
- Nukirsto medžio produktai
- Ne-CO₂ emisijos (iš gaisrų, tręšimo, dėl C netekimo dirvožemyje)

Nacionalinė dirvožemių ŠESD apskaita

- Skaičiuojami anglies san kaupų pokyčiai:
  - mineraliniuose dirvožemiuose pagal nacionalinius normatyvus;
  - organiniuose dirvožemiuose pagal numatytuosius (*default*) emisijų faktorius iš 2006 IPCC gairių.
- Skaičiuojamas azoto suboksido (N_2O) emisijos dėl mineralizacijos vykstant naudmenų pokyčiams;
- Skaičiuojamos N_2O emisijos miško žemėje ir eksploatuojamuose durpynuose dėl organinių dirvožemių nusausinimo.

Apskaita pagal naudmenas: mineraliniai dirvožemiai

- Naudmenose, išliekančiose ta naudmena, išskyrus dirbamąją žemę, yra laikoma, kad anglies sandaupos yra balanso būsenoje;
- Išliekančioje dirbamoje žemėje dėl anglies kaupimo ir dirvožemio gerinimo praktikų yra skaičiuojamas anglies sandaupų didėjimas ir CO₂ sutaupymas/absorbcijos;
- Naudmenas pavertus naujomis naudmenomis skaičiuojamas:
  - anglies sandaupų didėjimas: pavertimas miško žeme arba pievomis;
  - anglies sandaupų praradimas: pavertimas produkuojančia žeme, užstatytais teritorijomis, kitomis žemėmis.

Mineralinių dirvožemių referencinės organinės anglies vidutinės sankaupos (SOC_{REF})

	Miškas	Ariama žemė	Pievos	Šlapžemės
IPCC 2006	HAC – 50 LAC – 33 Sandy (SAN) – 34 Wetland (WET) – 87			
IPCC 2019 Refinement	HAC – 81 LAC – 76 SAN – 51 WET - 87			
Lietuva	82,7	76,1	81,0	NA
Latvija	82,6	79,4		NA
Estija	89,1	76,4	101,5	NA
Lenkija	Naudojamos numatytosios IPCC 2006 reikšmės			

Anglies kaupimo praktikų vertės išliekančioje dirbamoje žemėje

Žemės dirbimo praktikos	2006 IPCC numatytosios vertės			Vidutinės anglies sankaupos
	Žemėnauda (F _{LU})	Žemės dirbimo praktika (F _{MG})	Papildymas organine medžiaga (F _I)	
Daugiamečiai sodai	1	1,15	1	87,52
Sertifikuoti organiniai ūkiai	0,69	1	1,44	75,61
Neariminė žemdirbystė	0,69	1,15	1	60,39
Tarpiniai pasėliai	0,69	1	1,11	58,28
Tradicinė žemdirbystė	0,69	1	1	52,51

Nusausintų organinių dirvožemių CO₂ – C emisijų faktoriai

Šaltinis	Miško žemė	Produkuojanti žemė	Pievos ir ganyklos	Durpių gavybos plotai
IPCC 2006: <u>Lietuva</u> Lenkija	0,68	5,0	0,25	Mažai maistinių medžiagų 0,2 Daug maistinių medžiagų 1,1
IPCC 2013 Šlapžemių priedas	2,6	7,9	6,1	2,8
Latvija (LIFE REstore projektas)	0,52	4,80	4,40	1,21
Suomija	1,85-4,26	6,8	3,5	2,6
Vokietija	2,57	9,2	7,5	1,3

Numatomas dirvožemių ŠESD apskaitos tikslinimas

- Atnaujinti ir įsidięgti nacionalinius/ regioninius normatyvus:
  - atnaujinti mineralinių dirvožemių normatyvus pagal dirvožemių grupes skirtingoms naudmenoms;
  - naudoti nacionalinius emisijų faktorius nusausintiems organiniams dirvožemiams gavus projekto LIFE „OrgBalt“ rezultatus;
  - galimai naudoti projekto LIFE „REstore“ normatyvą eksploatuojamiems durpynams;
- Surasti duomenis apie tręšiamas, gerinamas pievomis išliekančias pievas mineraliniuose dirvožemiuose anglies san kaupų skaičiavimams šioje žemės naudmenų kategorijoje.

Šlapžemių atkūrimo (*rewetting*) efekto skaičiavimas

- Šiuo metu diskutuotinas klausimas dėl įtraukimo į apskaitą, tik kelios ES šalys taiko šią metodiką, neturime nacionalinių normatyvų;
- Galimai sumažintų emisijas dėl nusausintų organinių dirvožemių plotų sumažėjimo;
- Tačiau skaičiuotume papildomas emisijas dėl ištirpusios organinės anglies ir metano.

Ačiū už dėmesį!